

VARHAISKASVATUKSEN KIUUSAAMISEN EHKÄISYN SUUNNITELMA 2025—2026 - IRJALAN VARHAISKASVATUSYKSIKKÖ

Sisällysluettelo

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma
2. Mitä kiusaaminen on?
3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?
4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa
5. Kiusaamiseen puuttuminen
6. Yksikön omat tarkennukset

1. Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma

Tämä on Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma tehdään jokaiseen varhaiskasvatusyksikköön. Suunnitelma sisältää kaikkia yksiköitä koskevan kaupunkitasoisen osion sekä jokaisen varhaiskasvatusyksikön omat tarkennukset.

LAIT JA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

Lapsella on oikeus turvalliseen varhaiskasvatusympäristöön

**Varhaiskasvatustaki
(540/2028, 10 §)**

**Lasta tulee suojata
väkivallalta, kiusaamiselta
ja muulta häirinnältä.**

**YK:n lasten
oikeuksien sopimus**

**Jokaisella lapsella on
oikeus turvalliseen
ympäristöön.**

Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma 2022

**Varhaiskasvatusyksiköissä laaditaan kiusaamisen
ehkäisemisen suunnitelma yhdessä lasten,
huoltajien ja henkilöstön kanssa osana yksikön
toimintasuunnitelmaa.**

**Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä
ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti
osana toimintakulttuurin kehittämistä.**

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen on tahallista ja haitallista käyttäytymistä, joka aiheuttaa pahaa mieltä. Kiusaaminen on ryhmäilmiö, joka perustuu lasten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee vallan epätasapaino, jossa kiusaaja tai kiusaajat ovat ylivoimaisessa asemassa uhriin nähden esimerkiksi iän, kavereiden määrän, taitojen tai fyysisen vahvuuden suhteen. Kiusaaminen on toistuvaa toimintaa, joka kohdistuu yksisuuntaisesti samaan henkilöön.

Lapset vasta harjoittelevat sosiaalisia taitoja, eikä empatiakyky ole vielä täysin kehittynyt. On hyvä huomioda, että lapsilla voi olla haastavia vuorovaikutus- ja ristiriitatilanteita myös ilman, että kyse on kiusaamisesta.

3. Miten kiusaamista ennaltaehkäistään varhaiskasvatuksessa?

Varhaiskasvatuksessa kiusaamisen vastainen työ on ennen kaikkea vuorovaikutustaitojen sekä ryhmässä toimimisen harjoittelua ja tunteiden opettelua. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo arjen kaikissa tilanteissa on lapsiryhmän turvallisuuden ja myönteisen ilmapiirin perusta. Jatkuva havainnointi ja havainnoista keskustelu tiimin kesken mahdollistaa kiusaamiseen puuttumisen.

Lapsille aikuisten johdonmukainen toiminta ja yhteisesti sovitut pelisäännöt ja sopimukset luovat selkeyttä toimintatapoihin ja omalta osaltaan ennaltaehkäisevät ristiriitatilanteita ja kiusaamista.

TURVALLISEN ILMPIIRIN LUOMINEN JA KAVERITAITOJEN TUKEMINEN

MYÖNTEINEN VUOROVAIKUTUS

- Eleet, ilmeet ja kehonkieli
- Positiivinen ilmapiiri, myös aikuisten välillä
- Sensitiivinen kohtaaminen
- Huomio vahvuuksiin, onnistumisiin ja yrittämiseen
- Nähdä ja kuulla tulemisen varmistaminen

RYHMÄYTYMINEN

- Me-hengen vahvistaminen koko toimintakauden ajan
- Yhdessä mietityt säännöt ja sopimukset
- Pienryhmätoiminta

TURVATAIDOT

- Kehotunnekasvatus
- Omien rajojen tunnistaminen
- Toisten rajojen kunnioittaminen

4. Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa

Tunteet ohjaavat voimakkaasti lapsen käyttäytymistä ja toimintaa. Tunteet ovat läsnä kaikissa arjen tilanteissa ja niiden säätelyä ja ohjausta tulee harjoitella. Tunnetaidot tarkoittavat kykyä tunnistaa, nimetä, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Taitojen karttuessa lapsi oppii ymmärtämään, että myös muilla on tunteet ja se toimii pohjana ympäristön ymmärrykselle ja empatiakyvyn kehittymiselle. Kaikkiin tunteisiin liittyy aina jokin syy. Tunnetaitokasvatukseen kuuluu, että lapset oppivat ymmärtämään näitä syitä tunteiden taustalla. Aikuisella on suuri rooli tunnetaitojen kehittymisen tukemisessa. Parhaimmillaan hyvät tunnetaidot lisäävät lapsen hyvinvointia ja turvallisia ihmissuhteita.

MITEN TUNNETAITOJEN KEHITTYMISTÄ TUETAAN?

Aikuisen malli kaikissa vuorovaikutustilanteissa

Arjessa tunteiden läpikäyminen ja sanoittaminen

Tunteiden äärelle pysähtyminen

Aikuisen sensitiivisyys, läsnäolo ja kunnioittava suhtautuminen

Materiaalien hyödyntäminen (kuvakortit, kirjallisuus, sadut, laulut)

Leikki

5. Kiusaamiseen puuttuminen

MITEN KUSAAMISEEN PUUTUTAAN?

5.1. Kiusaamiseen puuttuminen varhaiskasvatuksessa

Kiusaamistilanteiden huomaaminen ja niihin puuttuminen edellyttää henkilöstöltä läsnäoloa ja jatkuvaa havainnointia. Aikuisilla on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa lapsi kokee tullessa kiusatuksi. Lapsen kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä.

Arjessa tapahtuvat yksittäiset konfliktit ja riidat voidaan yleensä ratkaista heti. Sen sijaan kiusaamisen selvittely vaatii pidempää työskentelyä, jossa tarkastellaan kiusaamisen kaikkien osapuolten sekä koko ryhmän tilannetta yhdessä huoltajien kanssa. On tärkeää huomioida, että myös kiusannut lapsi tarvitsee aikuisen tukea ja apua. Jokainen kiusaamistilanne edellyttää johdonmukaista jatkoseurantaa kiusaamisen loppumisen varmistamiseksi.

6. Yksikön omat tarkennukset

YKSIKÖN OMAT TARKENNUKSET

6.1. Millä tavoin yksikkömme lapsiryhmissä luodaan turvallinen ilmapiiri ja tuetaan tunne- ja kaveritaitoja?

Kiusaamisen ehkäisy on laadukasta peruspedagogiikkaa ja sitä toteutetaan joka tilanteessa. Jokainen lapsi kohdataan yhdenvertaisesti aamusta alkaen; annetaan huomiota, hellyyttä, kehuja ja kannustusta. Aikuisilla on sensitiivinen ote työhön ja he ovat aidosti läsnä. Varmistetaan, että jokainen lapsi tulee päivän aikana kuulluksi ja nähdyksi. Varmistetaan, että kaikilla lapsilla on leikkikaveri ja kiinnitetään huomiota lasten leikkitaitojen tukemiseen. Tunteiden ilmaisu on sallittua ja tunnetaitoja harjoitellaan sanoittamalla ja tunnistamalla tunteita. Pohditaan miltä minusta tuntuu ja ymmärretään, että meillä kaikilla on tunteet. Aikuisten keskinäinen vuorovaikutus toimii mallina lapsille.

Panostetaan yhteisöllisyyden ja me-hengen rakentumiseen niin lapsiryhmissä kuin koko yhteisössä. Toimintakauden alussa annetaan aikaa ryhmäytymiseen sekä virittäydytään positiivisesti, kun uusia lapsia aloittaa ryhmässä kesken toimintakauden. Aikuiset kiinnittävät huomiota luottamuksellisen suhteen muodostumiseen lapsen sekä huoltajien kanssa. Lasten kanssa yhdessä luodut yhteiset säännöt, struktuuri sekä pienryhmätoiminta läpi päivän tukevat lapsen turvallisuuden tunteen muodostumista ja mahdollistavat lapsen osallisuuden. Sääntöjä muistellaan lasten kanssa ja ne ovat esillä ryhmässä lasten ja huoltajien nähtävillä. Käännetään kaveritaitoja koskevat säännöt positiivisiksi ja korostetaan mitä saa tehdä esim. puhun toisille ystävällisesti. Harjoitellaan anteeksi pyytämisen lisäksi kehumista sekä kehuja vastaanottamista.

Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja avoin sekä luottamuksellinen vuorovaikutus. Yhteisöllisyyttä rakentavat perheillat, sisäseikkailut, perhepeuhut ja muut tapahtumat koko toimintavuoden aikana. Yhteisöllisyys tuo rauhaa ja turvaa kaikille ja on tärkeää panostaa siihen systemaattisesti koko toimintavuoden ajan.

Turvallisen ja positiivisen ilmapiirin luominen ja hyvän varhaiskasvatuspäivän takaaminen niin lapsille kuin aikuisillekin on toiminnan keskiössä meillä Irjalassa. Meillä kiinnitetään huomiota hyvään ja iloitaan lasten kanssa pienimmistäkin onnistumisista.

6.2. Millä konkreettisilla tavoilla kiusaamiseen puututaan?

Aikuisen aktiivinen läsnäolo, havainnointi sekä leikkien ohjaaminen on toiminnan keskiössä. Kuvatuki tukee aikuisen ohjausta ja lasten itsesäätelystä.

Aikuiset puuttuvat myös pieniin riitatilanteisiin sekä tukevat lapsia itse ratkaisemaan ristiriitoja. Aikuinen pysähtyy tilanteen äärelle ja kuuntelee molempia osapuolia. Aikuiset toimivat johdonmukaisesti ja lapset voivat luottaa siihen, että aikuiset kuuntelevat ja auttavat. Tunteiden sanoittaminen ja tilanteen läpikäyminen on tärkeää, ei pelkkä anteeksipyyntö. Ei mitätöidä lapsen kokemuksia ja mahdollistetaan oma tila rauhoittumiseen. Aikuisen on varmistettava, että asia on oikeasti selvitetty ja molemmat lapset ovat tulleet ymmärretyksi.

Aikuinen on mukana leikeissä. Kaveri- ja tunnetaitoja käsitellään mm. kuvien, satujen ja draaman avulla. Kannustetaan leikkeihin, joissa tarvitaan kaveritaitoja ja jotka lisäävät yhteisöllisyyttä ja yhteishenkeä.

Pienryhmäaot, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö sekä avoin keskustelu sekä yhteisten toimintamallien rakentaminen kodin ja päiväkodin välille ennaltaehkäisee kiusaamista, mutta erityisesti tukee lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Asioiden toistaminen tukee lasten oppimista.

Lasten osallistaminen yhteisten sääntöjen laatimiseen ja kaveritaitojen näkyväksi tekemiseen. Avoin keskusteluyhteys huoltajien kanssa ja yhteisten toimintatapojen sopiminen.

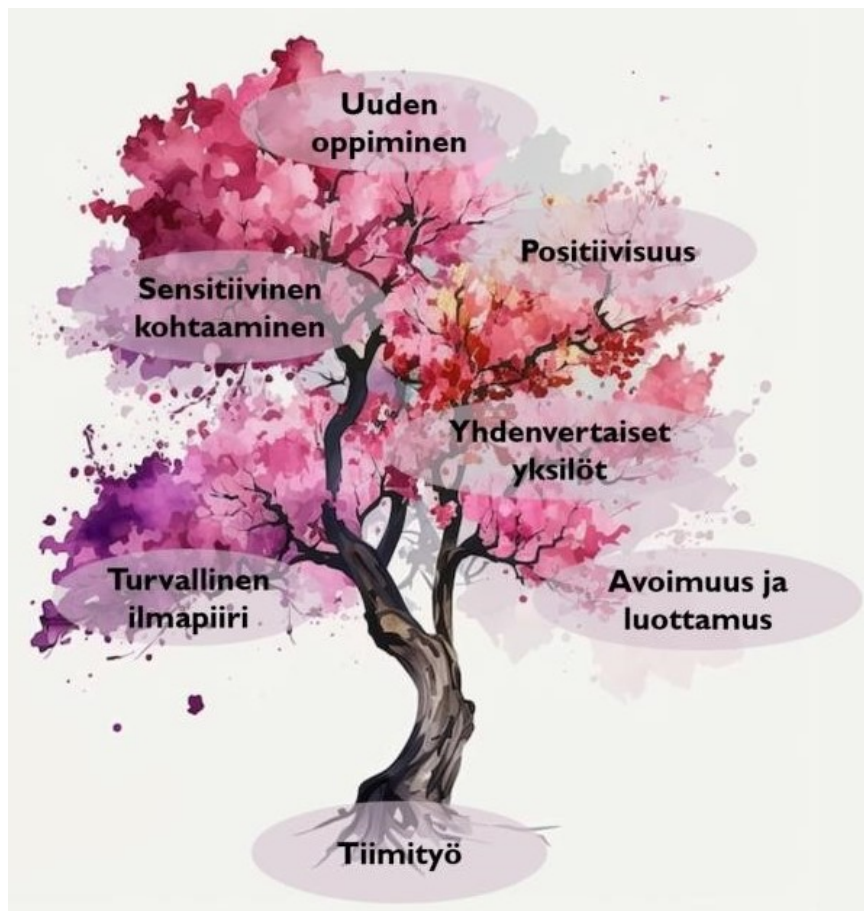

6.3. Miten kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä käsitellään lasten ja huoltajien kanssa?

Vanhempainillassa 30.10.2025

Lasten kanssa käydään keskusteluita kaveritaitoihin liittyen. Huoltajien kanssa jaetaan yhteistä arkea ja kannustetaan kotikeskusteluihin.

Lasten kanssa palataan suunnitelmaan toistuvasti toimintakauden aikana.

6.4. Suunnitelma laadittu (pvm.)

21.10.2025